

Høringsnotat over bekendtgørelse om havnaturfonden

Miljø- og Ligestillingsministeriet sendte den 11. april 2025 et udkast til bekendtgørelse om Havnaturfonden i offentlig høring med frist for afgivelse af høringssvar den 8. maj 2025.

Miljø- og Ligestillingsministeriet har modtaget høringssvar fra i alt 7 organisationer.

Følgende eksterne høringsparter har fremsendt bemærkninger: Jægerforbundet, Danske Havne, KL, Klimabevægelsen, Green Power Denmark, Tænketanken Hav og Danmarks Naturfredningsforening.

Miljø- og Ligestillingsministeriet takker alle høringsparter for deres afgivne høringssvar.

I det følgende gennemgås høringssvarene opdelt ud fra de rejste emner. Miljø- og Ligestillingsministeriets kommentarer hertil er anført i kursiv. Høringssvarene er kun gengivet i hovedtræk. For detaljerede oplysninger om svarenes indhold henvises der til de fremsendte høringssvar, som kan ses på Høringsportalen.

Efter endt høring er det tilføjet, at Havnaturfonden – ud over at kunne yde tilskud til naturgenopretningsprojekter – også kan støtte projekter, der fremmer sameksistens mellem natur og udbygning af vedvarende energi på havet. Denne mulighed vil ikke blive anvendt i 2025, hvor tilskudsordningen udelukkende vil omfatte naturgenopretningsprojekter, men ændringen giver fleksibilitet til, at Havnaturfonden fra 2026 og frem kan etablere en tilskudsordning for sameksistensprojekter, hvis der er politisk ønske i aftalekredsen herom.

Derudover er der foretaget enkelte mindre sproglige justeringer i bekendtgørelsen.

Generelt bemærker Miljø- og Ligestillingsministeriet, at bekendtgørelsens formål er begrænset til at fastsætte en tilskudsordning under Havnaturfonden samt en forretningsorden for det rådgivende udvalg. Flere af de forslag, der er fremført i høringssvarene, er allerede behandlet i lovforslaget eller i den politiske aftale og ligger derfor uden for bekendtgørelsens anvendelsesområde.

Generelle bemærkninger

Jægerforbundet anser generelt etableringen af Havnaturfonden som et væsentligt og rettidigt tiltag for at forbedre havmiljøets tilstand, styrke biodiversiteten i de danske farvande og styrke grundlaget for en rig og varieret natur – til gavn for både naturen og befolkningen.

Danske Havne anfører, at Havnaturfonden er et godt og nyttigt instrument ift. en langsigtet genopretning af de danske kystvande.

KL hilser velkomment, at der oprettes en Havnaturfond og, at der bliver mulighed for at søge midler til marin naturgenopretning – også for kommunerne.

Green Power Denmark, Tænk tanken Hav og Danmarks Naturfredningsforening bifalder tilblivelsen af Havnaturfonden og finder, at dens arbejde og uddeling af projektmidler kan få stor betydning for havmiljøet i Danmark.

Klimabevægelsen finder det overordnet positivt, at ministeren har fokus på genopretning af havmiljøet.

Miljø- og Ligestillingsministeriet kvitterer for opbakningen til Havnaturfondens arbejde.

Det rådgivende udvalg

Jægerforbundet ser generelt positivt på, at der etableres et rådgivende udvalg, men savner i bekendtgørelsen en større åbenhed omkring inddragelsen af civilsamfundets aktører, herunder brugere af naturen. Dette gælder både i udformningen af støtteberettigede projekttyper og i udvælgelsen af medlemmer til det rådgivende udvalg.

Miljø- og Ligestillingsministeriet anerkender, at der er stor interesse blandt kommuner og andre aktører for at bidrage til at styrke det lokale havmiljø. For at understøtte den interesse og udbrede kredsen af aktører, som engagerer sig i havnaturen, etableres der i 2025 en tilskudsordning, hvor kommuner og andre aktører kan ansøge om midler til marine naturgenopretningsprojekter.

I forhold til udvælgelsen af medlemmer til det rådgivende udvalg er udpegnen af de nuværende medlemmer besluttet af miljøministeren og klima-, energi- og forsyningsministeren. De nuværende medlemmer er som udgangspunkt udpeget indtil 2028, hvor aftalen om Havnaturfonden skal genbesøges.

Green Power Denmark, Tænk tanken Hav og Danmarks Naturfredningsforening mener, at det bør fremgå i bekendtgørelsen, at som en del af det rådgivende udvalgs opgave i relation til sameksistens mellem havvind og natur, skal udvalget bidrage til at formulere et sæt af principper, som det rådgivende udvalg og aftalekredsen kan navigere efter, når der skal fordeles midler til sameksistensprojekterne. Det ønskes, at en del af det rådgivende udvalgs arbejde således bliver at fastsætte principper (kriterier) for konkrete indsatser i årlige ansøgningsrunder, hvorefter eksterne aktører indsender videns- og samarbejdsbaserede projektansøgninger til sameksistensprojekter. De projekter, der modtager fondens midler, vil dermed være efterspørgselsdrevet og have direkte berøring med aktuelle behov for vidensopbygning om sameksistens. Organisationerne henviser til § 6-7 i bekendtgørelsen, hvor ansøgningsprocessen for Havnaturfondens indsatser gennemgås delvist og understreger i denne sammenhæng, at det bør være de relevante aktører inden for havvindssektoren, der har den bedste viden om hvilke indsatser, der er behov. Der er i den forbindelse indsat en figur med forslag til proces.

Miljø- og Ligestillingsministeriet henviser til, at processen ifm. udvælgelsen af Havnaturfondens indsatser er fastlagt i den politiske aftale. Heraf fremgår bl.a., at det rådgivende udvalg "skal bidrage med forslag og rådgivning om placering og udformning af nye indsatser". I forbindelse med tilskudsordningen for 2025 er det hensigten, at det rådgivende udvalg foreslår principper eller kriterier for projekter inden for naturgenopretning. Såfremt der er politisk ønske i aftalekredsen om, at Havnaturfonden fra 2026 også skal kunne give tilskud til sameksistensprojekter, vil det rådgivende udvalg tilsvarende kunne bidrage med forslag til principper og kriterier for sådanne projekter. Bekendtgørelsen har dog ikke til formål at fastsætte indholdet af kommende indsatser eller nærmere definere processen for udvalgets forslag og rådgivning.

Fastsættelse af kriterier og tildeling af støtte

Jægerforbundet finder det væsentligt, at fondens praksis omkring fastsættelse af kriterier og tildeling af støtte sker med en vis grad af fleksibilitet. Naturgenopretningsprojekter i havmiljøet kan variere meget i geografi, udformning og behov – og det kan derfor være u hensigtsmæssigt, hvis rigide administrative og økonomiske rammer afholder mindre aktører fra at kunne få del i midlerne, som f.eks. lokale foreninger eller partnerskaber. Jægerforbundet opfordrer derfor til, at det overvejes, om der kan skabes særlige aftaler eller puljer målrettet denne typer af projekter.

Miljø- og Ligestillingsministeriet er enig i, at fondens praksis for fastsættelse af kriterier og tildeling af midler bør tilrettelægges med en vis grad af fleksibilitet. Havnaturfondens overordnede formål er imidlertid at sikre størst mulig natureffekt for de afsatte midler. Det er derfor vigtigt, at kriterierne samtidig sikrer, at støtten går til projekter med reel natureffekt. Bekendtgørelsen fastsætter ikke de konkrete faglige kriterier for projekterne, men afgrænser sig til at beskrive rammerne for ordningen. De specifikke kriterier vil fremgå af Miljøstyrelsens tilskudsvejledning.

Inkludere projekter inden for og i tilknytning til en havns dækkende værker og mulighed for, at erhvervshavne skal kunne tage initiativ

Danske Havne ønsker, at det tydeliggøres i bekendtgørelsen (eller andetsteds i regelsættet om Havnaturfonden), at projekter inden for og i tilknytning til en havns dækkende værker også skal kunne komme i betragtning til projekter under Havnaturfonden, hvis potentiale og realiserbare naturforbedringer ifm. sådanne projekter står mål med eller overgår effekten af øvrige projektplaceringer.

Danske Havne mener herudover, at erhvervshavnene, i partnerskaber med andre aktører, bør kunne tage initiativ til ansøgninger og deltage i projekter i/ved de kystvandeområder, hvor havnen er placeret. I sådanne partnerskaber kan der sikres en god sameksistens mellem erhvervsbrug og effektiv naturgenopretning i området.

Miljø- og Ligestillingsministeriet henviser til, at bekendtgørelsens formål er begrænset til at fastsætte tilskudsordningen samt en forretningsorden for det rådgivende udvalg, jf. ovenfor.

Miljø- og Ligestillingsministeriet anfører desuden, at Havnaturfonden arbejder med naturgenopretningsaktiviteter, og såfremt der er et genopretningspotentiale i havne, vil sådanne projekter også kunne komme i betragtning i forbindelse med tilskudsordningen for 2025. Dette vil dog ikke fremgå eksplicit af bekendtgørelsen.

Bekendtgørelsens tidsplan

KL noterer sig, at bekendtgørelsen forventes at træde i kraft den 1. juli 2025, hvorfor tidsplanen for åbning af ansøgningspulje for kommunerne og meddelelse af tilsagn i 2025 efter KL's opfattelse bliver meget stram. Grundet timingen og den stramme tidsplan anføres det, at man kan risikere, at der bliver indsendt færre ansøgninger, end der ellers ville have været blevet. KL havde gerne set, at tidsplanen gav kommunerne bedre tid til at udarbejde gode ansøgninger, særligt når der i tilskudspuljens vurderingskriterier bl.a. lægges vægt på projekternes modenhed, så de kan igangsættes hurtigt.

Miljø- og Ligestillingsministeriet er opmærksom på, at tidsplanen for ansøgningspuljen for kommunale projekter i 2025 er stram. Miljøstyrelsen har derfor allerede tidligere i dette forår rakt ud til KL m.fl., dels for at afdække behovene i kommunerne/hos private organisationer, dels for at skabe opmærksomhed om, at der er en pulje på vej, så ansøgere har bedre tid til at forberede sig. Tidsplanen er desuden offentliggjort på styrelsens hjemmeside.

Behov for at tydeliggøre hvilke marine genopretningstiltag, der er omfattet af tilskudspuljen

KL opfordrer til, at det i forbindelse med indkaldelse af ansøgninger om tilskud tydeliggøres, hvilke marine genopretningstiltag, der er omfattet af tilskudspuljen.

Miljø- og Ligestillingsministeriet henviser til, at kriterierne for tilskud vil fremgå af den tilskudsvejledning, som Miljøstyrelsen offentliggør ultimo juni. Styrelsen lægger desuden løbende svar på henvendelser fra kommuner m.fl. om ansøgningspuljen ud på mst.dk. Det kan oplyses, at MST også den 5. maj 2025 i et oplæg om ansøgningspuljen på KL's natur- og miljønetværksmøde orienterede om de helt overordnede kriterier, som MST arbejder med og som vil blive præciseret i tilskudsvejledningen. Overordnede kriterier er: Natureffekt, Modenhed, Realiserbarhed, Inddragelse og Formidling samt Medfinansiering.

Sameksistens mellem havvind og naturhensyn

Green Power Denmark, Tænketanken Hav og Danmarks Naturfredningsforening undrer sig over, at begrebet sameksistens mellem havvind og biodiversitet ikke er nævnt én eneste gang i udkast til bekendtgørelse om Havnaturfonden. Der henvises i den forbindelse til, at sameksistens er nævnt i lovforslaget som en integreret del af havnaturfondens todelte formål: *"Havnaturfondens formål er at foretage genopretning af havnatur samt at bidrage til viden om sameksistens mellem udbygning af vedvarende energi på havet og naturhensyn"*. Det nævnes endvidere, at tilføjelsen af sameksistens i udkast til bekendtgørelse vil bidrage til at balancere vægtningen af projekter og indsatsområder imellem Havnaturfondens formål og udkast til bekendtgørelse, samt sikre, at bekendtgørelsen lever op til hensigten og formålet med lovteksten og den politiske aftale.

Miljø- og Ligestillingsministeriet henviser til, at Havnaturfondens opgaver er beskrevet i lovforslaget om samme emne, jf. den politiske aftale.

Udkastet til bekendtgørelsen henviste i høringsversionen til, at Havnaturfonden kan gennemføre projekter omfattet af lovens § 38, stk. 3, som netop bl.a. omfatter indsamling af ny viden og systematisering af eksisterende viden om naturgenopretning og sameksistens mellem natur og udbygning af vedvarende energi på havet, samt at Havnaturfonden skal rådføre sig med det rådgivende udvalg i forbindelse med gennemførelsen af disse projekter.

Miljø- og Ligestillingsministeriet har med henblik på at tydeliggøre dette dog tilføjet eksplicit i bekendtgørelsens § 5, stk. 2, at Havnaturfonden skal rådføre sig med det rådgivende udvalg i forbindelse med gennemførelsen af indsamling af ny viden og systematisering af eksisterende viden om naturgenopretning og sameksistens mellem natur og udbygning af vedvarende energi på havet.

Krav om effektovervågning og deling af miljødata, så projekterne bidrager til vidensopbygning

Green Power Denmark, Tænketanken Hav og Danmarks Naturfredningsforening noterer sig, at det under § 14 præciseres, at ansøger skal levere faglige oplysninger om projektets gennemførelse og resultater i overensstemmelse med Havnaturfondens nærmere anvisninger. De opfordrer til, at der i Havnaturfondens anvisninger bliver stillet krav til dokumenteret effektovervågning, der strækker sig over flere år, så hvert projekt bidrager til en øget vidensopbygning. Organisationerne anbefaler i den forbindelse, at der i Havnaturfondens anvisninger stilles krav til, at miljødata og overvågningsdata indsamles systematisk efter standardiserede metoder fra Center for Marin Naturgenopretning, samt at de opbevares og offentliggøres/deles, fx med inspiration fra FAIR-principperne. I den sammenhæng anbefaler de, at der allerede nu findes og etableres langsigtede løsninger for, hvordan resultater fra effektovervågning efter 2030 kan opbevares og deles. De ønsker, at det skal sikres, at data ikke går tabt, hvis Havnaturfonden ikke bliver forlænget og dermed ophører i 2030, og at Danmarks Miljøportal inddrages i dette arbejde.

Miljø- og Ligestillingsministeriet noterer sig organisationernes anbefalinger. Som det fremgår af den politiske aftale, indeholder Havnaturfonden et selvstændigt dataspor. Jf. aftalen er der afsat midler til udvikling af digital infrastruktur til lagring og udstilling af miljødata samt udvikling af et værktøj til gennemførelse af økosystemanalyser. Initiativet vil bidrage til begge Havnaturfondens delformål om hhv. at foretage omkostningseffektiv naturgenopretning og at bidrage med viden om effekterne på miljø og biodiversitet af VE-udbygning på havet. Dataosporet reguleres ikke i denne bekendtgørelse. Bestemmelsen i § 14 skal give myndighederne adgang til oplysninger, der er nødvendige for at kontrollere, at tilskudsmodtageren har gennemført projektet i overensstemmelse med det i ansøgningen angivne. Ministeriet deler ambitionen om, at Havnaturfondens projekter som udgangspunkt skal effektovervåges for at bidrage til vidensopbygning. Det fremgår af lovforslaget om Havnaturfonden i § 38 stk. 5, at "Miljøministeren kan iværksætte evaluering af effekten af Havnaturfondens naturgenopretningsprojekter i det danske havareal, jf. stk. 3, nr. 1."

Havnaturfonden skal på sigt være permanent og uafhængig

Green Power Denmark, Tænketanken Hav og Danmarks Naturfredningsforening gør opmærksom på, at der ved at organisere Havnaturfonden under Miljø- og Ligestillingsministeriet på den korte bane muligvis er gevinster ved hurtigt at få igangsat projekter, men anbefaler, at

Havnaturfonden etableres som en uafhængig fond på længere sigt. Der henvises til, at det fremgår af 'Aftaleteksten om etablering af Havnaturfonden' at "Aftaleparterne er enige om, at aftalen om havnaturfonden og dens finansiering skal genbesøges senest i 2028. Det skal ved genbesøget bl.a. overvejes, om fonden bør organiseres som en permanent og uafhængig fond". Dette bakker de tre organisationer fuldt op om, idet de vurderer, at det vil være til gavn for havmiljøet i Danmark, hvis Havnaturfonden bliver permanent og politisk uafhængig, for at sikre kontinuitet og autonomi i arbejdet med at beskytte og genoprette Danmarks havnatur. De tre organisationer anerkender, at bekendtgørelsen ikke skal håndtere dette nu, men opfordrer til, at der frem mod det politiske genbesøg i 2028 udarbejdes et oplæg med muligheder til, hvordan Havnaturfonden kan overgå til en permanent og uafhængig fond fra 2030. Derudover er skal der sikres fremtidig finansiering, idet der endnu ikke vil være sikret god miljøtilstand i 2030. Herudover henvises der til, at man frem mod genbesøget bør arbejde frem mod en række præmisser, som organisationerne tidligere har henvist til.

Miljø- og Ligestillingsministeriet henviser til, at bekendtgørelsens formål er begrænset til at fastsætte tilskudsordningen samt en forretningsorden for det rådgivende udvalg, jf. ovenfor.

Miljø- og Ligestillingsministeriet henviser til, at det i den politiske aftale blev besluttet at placere Havnaturfonden i Miljøstyrelsen pga. styrelsens store faglige ekspertise og erfaring inden for naturgenopretning på havet. Det fremgår også, at aftalen om Havnaturfonden og dens finansiering skal genbesøges senest i 2028, og at det i denne forbindelse bl.a. skal overvejes, om fonden bør organiseres som en permanent og uafhængig fond.

Risiko for at fonden bliver for ineffektiv, dyr og bureaukratisk samt uigennemskuelig proces

Klimabevægelsen mener, at der er stor risiko for, at Havnaturfondens tilskudsordning - som med mange andre af regeringens grønne tiltag - bliver for ineffektiv, dyr og bureaukratisk til, at den finder anvendelse i praksis. Ikke mindst når projekter ikke må være påbegyndt, hvis de skal have tilskud, og de først kan få tilskuddet udbetalt, når det er gennemført. De mener, det er svært at få øje på, hvem det vil være attraktivt for. Klimabevægelsen mener herudover, at rammerne for ordningen er svære at gennemskue, når fonden selv skal fastlægge kriterier og vilkår for uddeling af tilskud, ministeren kan selv udpege medlemmerne af det tilhørende rådgivende udvalg, og når ministeren ifølge Klimabevægelsen selv udvælger de projekter, der skal arbejdes med og gives tilskud til. Sammenlagt mener Klimabevægelsen, at dette er en for offentligheden uigennemskuelig proces.

Miljø- og Ligestillingsministeriet henviser til, at det følger af statsstøttereglerne under gruppefritagelsesforordningen, at projekter ikke må være igangsat, inden de får støtte. Det fremgår derfor af bekendtgørelsesudkastet, at dette kan være en betingelse for tilsagn.

Miljø- og Ligestillingsministeriet understreger, at det er Havnaturfondens sekretariat (forankret i Miljøstyrelsen) – og ikke ministeren – som står for den endelige uddeling af tilskud på baggrund af på forhånd definerede faglige kriterier. Det rådgivende udvalg er med til at definere disse kriterier.

Miljø- og Ligestillingsministeriet henviser herudover til ovenstående svar vedr. det rådgivende udvalgs opgaver. Det kan hertil nævnes, at det rådgivende udvalg er uafhængigt og fagligt.